

ДЕКАНУ
И ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

4.04. 2022. год.
БЕОГРАД, Краљице Наталије 43

Декан Учитељског факултета у Београду именовао нас је у Комисију за припрему извештаја за избор једног сарадника у звању асистента за уже научну област *Књижевност*, за наставни предмет Увод у тумачење књижевности. По одлуци Декана Учитељског Факултета, расписан је и објављен конкурс у *Службеном гласнику Републике Србије*, бр. 30, дана 04. 03. 2022. године. Комисија има част да у вези с тим поднесе следећи

Извештај

На конкурс се пријавио један кандидат – мср Николина Шурјанац.

Мср Николина Шурјанац уз пријаву приложила је: кратку биографију, фотокопију дипломе са основних академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду, фотокопију дипломе са мастер академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду, доказ о завршеној првој години докторских академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду (фотокопија индекса), уверење о похађању друге године докторских академских студија на истом факултету, библиографију објављених радова, као и објављене радове.

Биографија

Николина Шурјанац рођена је у Панчеву 1995. године. Завршила је Основну школу „Миша Стојковић“ у Гају (носилац Вукове дипломе и ћак генерације), а потом и гимназију (друштвено-језички смер) у Гимназији и економској школи „Бранко Радичевић“ у Ковину (такође као носилац Вукове дипломе и ученик генерације). Освојила је две године заредом трећа места на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе и из књижевности (Књижевна олимпијада).

Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала је 2014. године, студијски програм *Српска књижевност и језик*, а дипломирала 25. септембра 2019. године са просечном оценом **9,55**, одбранивши рад „Генеза мотива светlosti у Андрићевој лирској прози“, који је оцењен највишом оценом. За завршни дипломски рад добија

двојструку награду – из Фонда Радмиле Поповић, као најбољи дипломски рад из предмета Српска књижевност XX века за 2019. годину на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностим Филолошког факултета Универзитета у Београду, и из Фонда проф. др Радмиле Милентијевић, као један од најбољих радова из области историје, књижевности и језика на Филолошком и Филозофском факултету за исту годину.

Мастер академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду уписала је школске 2019/20. године (модул *Српска књижевност*), а завршила 28. септембра 2020. године, са просечном оценом **9,83**, одбравивши завршни рад „*Паралелни светови Андрића и Црњанског – експресионистичко у Ex Pontu, Немирима, Лицици Итаке и Дневнику о Чарнојевићу*“ са оценом 10.

Школске 2020/2021. године завршила је прву годину докторских академских студија Филолошког факултета Универзитета у Београду (модул Српска књижевност) са просечном оценом 10,00. Тренутно похађа другу годину докторских студија на матичном Факултету.

Као студент са високим просеком била је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и Министарства омладине и спорта Републике Србије – Фонда за младе таленте (Доситејева стипендија). На првој години докторских академских студија, као један од најбољих мастер студената, изабрана је за истраживача-приправника на Филолошком факултету у Београду у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја.

Учествовала је на Округлом столу о Љубивоју Ршумовићу у Лазаревцу 16. септембра 2021. године у оквиру 33. Међународног фестивала хумора за децу и излагала на тему „Повратак детињству у роману *Заувари Љубивоја Ршумовића*“. Такође, учествовала је на научном скупу о Миројлаву Антићу на Учитељском факултету у Београду са темом „Имплицитна поетика у збирци *Хороскоп* Миројлава Антића“. Радила је лектуру за зборник резимеа Међународног научног скупа из 2021. године *Иновативни дидактички системи у васпитно-образовном раду* Учитељског факултета у Београду. Координатор је конкурса за награду „Књижевни пропланак *Пријатељи будућности*“ у писању есеја у оквиру културног пројекта *Amici del futuro*, који већ готово више од две деценије развија српско-италијанске културне везе.

За време асполвентског стажа на основним академским студијама била је волонтер на XVI Међународном конгресу слависта у Београду (20 – 27. август 2018), након дипломирања радила је у Филолошкој гимназији у Београду као наставник књижевности (4. 11. 2019. – 8. 1. 2020). Од марта 2020. године запослена је на Учитељском факултету Универзитета у Београду као сарадник у настави за ужу научну област *Књижевност*, наставни предмет *Увод у тумачење књижевности*.

Након завршених мастер академских студија, бави се и научно-истраживачким радом. Објавила је приказ у часопису о књижевности за децу *Детињство*, студије у *Свескама задужбине Иве Андрића* и часопису *Методичка теорија и пракса*, док су студије

„Повратак детињству у роману *Заувари Љубивоја Ршумовића*“ за часопис *Детињство*, „Мотив светлости у Андрићевој експресионистичкој фази стваралаштва“ за *Зборник Матице српске за књижевност и језик* и приказ „Немоћ духа пред законом земље“ за *Књижевну историју* прихваћени и послати у штампу за 2022. годину.

Говори енглески и италијански језик.

Библиографија објављених радова:

Прикази:

- „Данојлићева поетика повратка извору бића/песме – потрага за изгубљеним детињством (Валентина Хамовић. *Поетика чистог даха – наивна књижевност Милована Данојлића*, Службени гласник, 2018, 279. стр), *Детињство*, година 46, број 4, Нови Сад: *Змајеве дечје игре*, 2020, стр. 113-118.
- „Немоћ духа пред законом земље (Снежана Милојевић. *Закон земље*. Нови Сад: Академска књига, 2020)“, *Књижевна историја* (прихваћено за штампу).

Студије:

- „Андрићево напуштено градилиште“, *Свеске задужбине Иве Андрића*, година 40, свеска 38, Београд: Задужбина Иве Андрића, 2021, стр. 111-133.
- „Методички приступ наставној јединици *Први пут с оцем на јутрење* Лазе Лазаревића у амбијенту школске библиотеке“, *Методичка теорија и пракса*, број 1, vol. 24, година 24, Београд: Заједница учитељских факултета Србије, 2021, стр. 47-58.
- „Мотив светлости у Андрићевој експресионистичкој фази стваралаштва“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* (прихваћено за штампу).
- „Повратак детињству у роману *Заувари Љубивоја Ршумовића*“ *Детињство* (прихваћено за штампу).

У свом приказу „Данојлићева поетика повратка извору бића/песме – потрага за изгубљеним детињством“ Николина Шурјанац ће, анализирајући монографију Валентине Хамовић *Поетика чистог даха – наивна књижевност Милована Данојлића*, указати на ауторкино схватање идеје „наивне поезије“ у књижевности за децу. Пратећи стваралачку генезу Валентине Хамовић, ауторка ће указати на природан след интересовања ауторке монографије о Данојлићу за „превратничке периоде“ у српској књижевности (авангарда и потом педесете године двадесетог века), као и на утицај авангардне поезије на развој књижевности за децу, истичући све време равноправност

између тзв. озбиљне, књижевности за одрасле и „дечје“ књижевности. На прегледан и систематичан начин, Николина Шурјанац издваја целине књиге, аргументује на примерима самих дела методе којима се ауторка служила у сопственој анализи Данојлићевог стваралаштва, као што су: генетички, психо-социјални, књижевноисторијски, филозофски, феноменолошки, структуралистички приступ књижевном делу и др. Николина Шурјанац, на крају приказа, закључује да монографија Валентине Хамовић има незаобилазан значај у развоју проучавања књижевности за децу, уводећи је у „више сфере уметности“. Такође, истиче да ова научна синтеза недвосмислено показује аутентично јединство Данојлићеве „поетике чистог даха“ упркос хронолошкој удаљености његових првих теоријских поставки о природи и функцији књижевности за децу, све време имајући у виду да песник говори „на прагу бића“.

Приказ Николине Шурјанац о студији Снежане Милојевић *Закон земље* заснива се на детаљном и опсежном анализирању поступака које ауторка монографије користи при тумачењу различитих женских јунакиња из одабраног дела Андрићевог опуса. Ауторка приказа указује на заједничку нит свих одабраних прозних дела која Снежани Милојевић служе за примену одговарајућих савремених књижевних теорија – а то је фигура жене у Андрићевом опусу, осветљена са више различитих аспеката: са позитивистичког на примеру лика Мехмед-паше Соколовића, психоаналитичког које расветљава патологију лика госпође Фон Митеерер, имаголошког, наратолошког, са аспекта теорије „могућих светова“, са аспекта теорије језовитог у књижевности и др.

Ауторка приказа поступно и прегледно води читаоца од једне студије Снежане Милојевић до друге, притом указујући на саму генезу ауторкиног опуса о Андрићевим остварењима од првих, појединачних, до ове заокружене целине студија. Николина Шурјанац уочава да наведена монографија Снежане Милојевић, иако се састоји од девет засебних студија, ипак поседује једну „композициону кохерентност остварену мноштвом интегративних чинилаца – наративом о жени, склоношћу ка психоанализи, савременим теоријама у проучавању књижевних дела, као и окренутошћу ка фантастичном, сновидовном и лирском“. Такође, ауторка приказа износи и рецепцијски аспект приказане монографије, говорећи да иако се о једном главном мотиву, мотиву „закона земље“ говори у читавој књизи, то уопште не утиче на њену разноликост и пријемчивост за читаоце, управо захваљујући различитим приступима истој теми. Ауторка приказа истиче још и „школски“, разумљив приступ одабраним Андрићевим приповеткама и романима, те и систематичност и прегледност читаве монографије. На самом крају, веома је важно ауторкино запажање да су текстови у монографији, ипак, и једнострano сагледани, и да то може, на моменте, оставити утисак „усиљености“ и стављања вишедимензионалних књижевних остварења у својеврсне калупе.

У својој студији „Андрићево напуштено градилиште“ ауторка анализира тзв. „реконструисани роман“ *На сунчаној страни* Иве Андрића, пре свега, са аспекта дуалистичке филозофије и поетике експресионизма. Показујући генезу овог Андрићевог специфичног прозног остварења, Николина Шурјанац увиђа да се мотиви сунчеве светlostи и жене, као принципи ероса и покретачи, у поетици Иве Андрића не

појављују само у поменутом реконструисаном роману, већ и у другим његовим делима лирске провенијенције која су настајала и пре (*Ex Ponto*, *Немири*, лирика), а и после њега (*Јелена*, *жена које нема*). Такође, и мотиву tame ће бити посвећен значај део рада, као контрастном мотиву који са светлошћу представља антиномичну целину и окосничу већине Андрићевих дела, како и поменутих лирских, тако и епских, као што је случај са нпр. *Проклетом авлијом*. Кандидат запажа да је дуалност у Андрићевом „роману“ *На сунчаној страни* заступљена по принципу концентричних кругова – „од нивоа растрзаности ликова (Галус), преко њихових међусобних односа и директно супротстављених карактера (Галус- Постружник, Бахман- Постружник, Ирена Крнетић и њен супруг Армин Салцер), на плану саме композиције поједињих делова романа („Галусов запис“: „Проклета историја“) и наслова фрагмената („Занос и страдање Томе Галуса“), па све до најшире, архетипског нивоа вечите борбе између добра и зла, хаоса и космоса, светлости и tame“. Ауторка не занемарује ни значај друштвено-историјског контекста Првог светског рата за настанак првих Андрићевих приповедака са тамничком тематиком које ће ући у састав никад довршеног „романа“, као и тада посебно актуелне психоаналитичке школе која своје место све више задобија и у књижевним делима са почетка прошлог века.

У својој методичкој студији „Методички приступ наставној јединици *Први пут с оцем на јутрење* Лазе Лазаревића у амбијенту школске библиотеке“ Николина Шурјанац представља модел реализације часа обраде приповетке „Први пут с оцем на јутрење“ Лазе Лазаревића. Посебно се осврће на могућност извођења овог часа у школској библиотеци, као погодном амбијенту за остваривање ученичког истраживачког рада, јер такав начин рада, у измењеним околностима, како ауторка запажа, доприноси „мотивисању и разбијању монотоности наставног процеса“. Николина Шурјанац посебно истиче значај анализе Лазаревићеве приповетке баш у амбијенту школске библиотеке управо због непосредног приступа великим избору референсне литературе, у овом случају *Речника турцизама* и *Речника књижевних термина*. На тај начин, истиче ауторка, поред директног „контакта“ и упознавања или подсећања на коришћење приручне литературе и усвајања нових термина и непознатих и мање познатих речи, ученици стварају и тимски дух у раду, способност усменог излагања као последицу примене методе ученичких монолога, као и неопходно умеће трајног усвајања вештина које су неопходне за процес целоживотног учења и у другим животним сферама, изван филологије. На тај начин ауторка шири спектар значаја оваквог методичког приступа наставној јединици, указујући на универзалнији значај школског рада од оног уско стручног и на постизање једног од битнијих васпитних циљева у настави књижевности.

Студија „Мотив светлости у Андрићевој експресионистичкој фази стваралаштва“ детаљно и прегледно приказује генезу мотива светлости у првој фази стваралаштва Иве Андрића, од најранијих лирских песама које је Андрић објављивао у часописима, преко *Ex Ponto* и *Немира* па све до једне од приповедака лирске провенијенције из Андрићеве последње фазе стваралаштва – *Јелена, жена које нема*. Николина Шурјанац се посебно осврће на соларну симболику, тумачећи је са аспекта експресионистичке поетике. Уз

неизбежни осврт на тадашње друштвеноисторијске околности, ауторка указује и на зачетке Андрићеве дуалистичке филозофије, која ће постати једна од доминантних тема целокупног његовог стваралаштва и основа његовог поетичког развоја. Такође, ауторка тумачи и метаморфозу светлосног феномена који се огледа: „у идеји Бога, сјају људског разума и просвећености, путовању, животу, нади и души /Аними“. Значајно је што је у раду указано и на посебност фигуре жене у раним лирским записима Иве Андрића, која је са једне стране приказана као анђeosко биће, а са друге као демонско, што ће, како ауторка закључује, бити од значаја даљи развој Андрићевог романсијерског и приповедачког опуса. На крају рада Николина Шурјанац закључује да се, и поред елемената мрачне и тамничке тематике која провејава у делима Андрићеве ране стваралачке фазе, писац ипак окреће „сунчаној страни“.

У раду „Повратак детињству у роману *Заувари* Љубивоја Ршумовића“ ауторка анализира једну од кључних поетичких линија у стваралаштву Љубивоја Ршумовића – тему повратка детињству, односно завичају на примеру романа *Заувари*. Посебно је значајно приказивање идејне окоснице Ршумовићевог стваралаштва од првих песама које носе исти наслов као овај роман, објављивање у часописима шездесетих година прошлог века. Поред тога, Николина Шурјанац тумачи и приповедачке поступке који илуструју пишчеву тежњу ка повратку својим коренима и извору сопственог бића, као што су: „дечји говор и илustrације, хумор, дечја фокализација, деца као протагонисти приче“, метатекстуалност, интертекстуалност, мултимедијалност и псеудодокументарност, истичући модернистичку оријентисаност романа *Заувари*.

Књижевноисторијска и књижевнокритичка тумачења веома су подстицајна и за асистентски рад Николине Шурјанац јер се управо на часовима вежби – кроз анализу појединачних књижевних дела као репрезената једног књижевног правца или жанра – допуњују, конкретизују и изоштравају знања о општим својствима књижевности, која се стичу на предавањима. Систематична и прецизна у приступу, а стрпљива у раду са студентима, она својим знањем и односом већ сада битно доприноси квалитету наставе на предмету Увод у тумачење књижевности.

Закључак

Узимајући у обзир наставну и научну делатност, као и укупно стручно ангажовање на Факултету, Комисија има част и задовољство да Декану и Изборном већу Учитељског факултета у Београду једногласно предложи да мср Николина Шурјанац буде изабрана у звање асистента за ужу научну област *Књижевност*, за наставни предмет Увод у тумачење књижевности на Учитељском факултету у Београду.

У Београду,
4. 4. 2022. год.

Чланови Комисије

С. Јаћимовић

1. др Слађана Јаћимовић, редовни професор Учитељског факултета у Београду, председник

2. Валентина Хамовић

др Валентина Хамовић, ванредни професор Учитељског факултета у Београду, члан

В.Хамовић

3. др Предраг Петровић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, члан